

Техники формуючого оцінювання на уроках з іноземної мови

Найбільш дискусійне питання в освітньому просторі сьогодення пов'язане з якістю освіти, а саме: визначення її складових, шляхів оптимізації викладання оцінювання. Дослідження, що були проведені в остання десятиріччя свідчать про значні успіхи у цих напрямках [1]. Сьогодні стає зрозумілим, що якісний освітній прорив можливий за умови формування нового учня, такого, хто розуміє свої цілі, конструює свої власні знання, вмотивований на опанування новими компетенціями, здатний до співпраці у соціальному середовищі. Роль сучасного вчителя полягає у створенні умов для активізації цих процесів. Проте, традиційна система, у якій учень та його знання виступають об'єктом контролю та оцінювання, все ще досить поширена у шкільному середовищі. Увага суспільства до зовнішнього незалежного оцінювання як свідчення підсумкової якості освіти дещо відвернуло увагу від іншого оцінювання – формуючого.

Головною відмінністю формуючого оцінювання є те, що воно не констатує кінцевий результат, а забезпечує свідчення про ефективність кожного етапу освітнього процесу, даючи вчителю можливість скорегувати навчальний процес, вчасно відреагувати на зміну умов тощо.

Використання окремих технік формуючого оцінювання уможливорює залучення учнів до визначення цілей, створення діалогу по визначенню шляхів та критеріїв досягнення цих цілей, запуск рефлексивних механізмів, зворотнього зв'язку, а також, з використання потенціалу взаємонавчання.

Інструментарії формуючого навчання охоплює п'ять ключових стратегій: 1) ціле покладання, 2) діалог, 3) зворотній зв'язок, 4) активність учнів та 5) взаємонавчання.

1. Цілепокладання.

Чек-лист. Це гарний інструментарій для збору інформації про студентів під час навчання, ціллю якого є визначити критерії оцінювання роботи учнів, здійснити оцінювання, само оцінювання та взаємооцінювання відповідно визначених рубрик. Доцільним є обговорення рубрик з учнями, що уможливить їх розуміння важливості визначених критеріїв. На перших етапах оцінювання та пояснення здійснюється вчителем, потім це право делегується учням.

2. Діалог.

Мозковий штурм А-Б-В. Використовуючи цю технологію вчитель може отримати уявлення про ефективність перебігу процесу навчання на кожному кроці. Учням пропонується скласти список дотичних до теми, що вивчається, слів або словосполучень в алфавітному порядку. Список свідчатиме про засвоєння теми, а також місць, що потребують корекції. Може бути особливо корисним під час вивчення лексики, розвитку мовленнєвих навичок.

Подумай – поділись з другом – обговори з іншими. Ефективний спосіб, якій активізує рефлексію на власні знання, взаємонавчання, критичне мислення, соціальні навички. Пропонуємо учням самостійно обміркувати питання, потім обговорюємо у парах, формуємо більші групи (дві пари разом) для подальшого обміну думок. Процес обміну думок може відбуватися з елементами переконання, генералізації ідей, формування певної кількості тезових ідей тощо.

Внутрішнє – зовнішнє коло. Активізація інтерактивної діяльності відбувається за рахунок формування двох кіл (внутрішнє та зовнішнє), що рухаються у різних режимах. Відповідаючи на питання учнів внутрішнього кола, учні зовнішнього кола рухаються за годинною стрілкою, маючи можливість відповісти на велику кількість питань. Доцільним вважаємо створення супровідного завдання (запам'ятати найбільш повну відповідь, найбільш важке, цікаве питання, тощо).

Фінальні картки. Може використовуватися як регулярна процедура по закінченню уроку, яка свідчатиме про ступень засвоєння учнями матеріалу. Для цього, наприкінці заняття учням ставиться питання або проблема, дотична до теми що вивчається. Відповіді збираються через

2-3 хвилини, коли учні йдуть на перерву. Отримані дані надають інформацію про ефективність засвоєного матеріалу, необхідність корекції певних етапів, а також можуть слугувати основою для створення груп на наступних заняттях.

Однохвилинне есе / Резюме одним реченням. Цей інструмент формуючого оцінювання націлений на виявлення глибини матеріалу, що опрацьовується. Перед учнями ставиться запитання, які спонукають до роздуму, аналізу власного досвіду, інтерпретації фактів. Для цього доцільним буде використання таксономії Блума.

3. Зворотній зв'язок.

Підказка. Швидкий спосіб перевірки знань учнів, заохочення до рефлексії та самооцінювання. Учням пропонується продовжити речення:

- Я розумію....
- Я не розумію....
- Я потребую більш інформації про ...

4. Активність учнів.

Світлофор. Використання цієї техніки допомагає вчителю надає вчителю уяву про розуміння учнями завдання, уможливіючи здійснення корекцію навчального процесу на кожному кроці. За допомогою трьох карток різного кольору учні сигналізують про розуміння (зелена картка), сумніви (жовта) та нерозуміння питання, незгоду з відповіддю, неготовність відповідати тощо (червона). Використання карток допомагає уникнути повторення інструкції вчителем, переклад їх на рідну мову, сприяє підтримання уваги кожного учня.

Правда – вигадка. Ефективний спосіб перевірити матеріал та глибину його засвоєння. Пропонуємо учням написати три правдивих речення та одне неправдиве з теми, що вивчаємо. Режим виконання може бути різним від парної до групової роботи. Вважаємо необхідним заохочувати учнів до складання ідей, що дають привід до роздумів, тому приклад вчителя має відповідати критеріями розвитку критичного мислення.

Трихвилинна пауза. Гарний інструментарій для запуску рефлексивних механізмів учнів. Упродовж трьох хвилин учні обмірковують інформацію, зв'язують із власним досвідом, попередньо вивченим матеріалом, формулюють питання для пояснення. Продовження роботи може відбуватися як у відповідях вчителя на питання так і залученні учнів до роз'яснення важких для інших моментів.

Спитай у трьох інших. Техніка активізації учнів на уроці. Коли б не виникло питання про слово, вираз, з яким в учня склалася проблема, дозвольте йому спросити поради у трьох інших учнів до того, як вчитель сам відповість на нього. Ідея полягає у тому, учнівська мотивація зростає, коли розв'язання проблеми іде не від вчителя, а від них самих.

Табу картки. Техніка допомагає перевірити розуміння ключових понять, тренувати у їх поясненні. Учням пропонуються картки зі словами. Зверху пишеться ключове поняття, яке учень повинен пояснити, не називаючи це слово, а також три інших слова, які написані під ключовим.

Go
sightseeing
Sights
Tour
Guide

3-2-1. Перевіряється розуміння матеріалу, повторення та рефлексія на матеріал. Учням дається завдання написати:

3 речі, про які вони дізналися на уроці

2 речі, що були цікавими для них

1 річ, що залишається незрозумілою.

Питання можуть варіюватися, у залежності від мети оцінювання.

Згадай – сумуй – спитай – зв'яжи. Інструментарій допомагає ревізувати попередній матеріал, створити зв'язки з набутими знаннями, сконструювати власне розуміння, активізувати діалог та взаємонавчання. Упродовж двох хвилин учні згадують та складають список важливих ідей з попереднього уроку. Наступні дві хвилини вони формують ці ідеї в одне речення. Потім вони пишуть одне

питання, відповідь на яке хочуть почути. Останній етап полягає у знаходженні зв'язків цієї ідеї із загальною темою уроку.

5. Взаємонавчання.

Проектний марафон. Інструмент формуючого навчання, якій дозволяє охопити декілька аспектів матеріалу та виміряти ефективність їх засвоєння. Вчитель готує плакати з різними питаннями, дотичними до теми, або пропонує скласти власну ментальну карту навколо ключових положень. На більш просунутих етапах навчання можливо віддати ініціативу запропонувати ключове слово учням та провести це у формі ігри чи змагання.

Взаємооцінювання. Оцінювання учнями один одного – потужний інструмент у визначенні ефективності учіння. Критерії оцінювання можуть бути запропонованими як вчителем так і самими учнями. Самим розповсюдженим є редагування та оцінювання письмових робіт, творчих завдань. Вважається доцільним провести пояснювальну роботу із процедури надання експертної оцінки, так, щоб вона була не образливою, коректною, окреслювала шляхи покращення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Башмаков А.И. Новые цели, задачи и технологии образования XXI века [Электронный ресурс] / А.И. Башмаков, А.И. Владимиров, В.А. Грачев, Н.А. Дегтярева, Д.Н. Жедяевский, В.В. Попов, А.В. Сазонова, М.Н. Филатова, А.А. Харин. – Режим доступа: [http:// doc.unicor.ru/book/006.pdf](http://doc.unicor.ru/book/006.pdf)
2. Regier N. 60 formative assessment strategies [Electronic resource]. – Available from: <https://www.teacherspayteachers.com/>